

TIT - MTT Hevesy György Kémiaverseny, megyei forduló, 2013.
Javítókulcs a 7. osztályosok feladatlapjához

1. feladat

$$a) + \quad b) - \quad c) + \quad d) + \quad e) - \quad f) - \quad g) + \quad h) - \quad i) - \quad j) -$$

Összesen: **10 pont**

2. feladat

$$a) 12 \cdot 10^{23} \quad b) 12 \cdot 10^{23} \quad c) 0,6 \cdot 10^{23} (6 \cdot 10^{22}) \quad d) 4 \cdot 10^{23} \quad e) 3 \cdot 10^{23} \quad f) 600 \cdot 10^{23} (6 \cdot 10^{25})$$
$$g) 3 \cdot 10^{23} \quad h) 5 \cdot 10^{23} \quad i) 60 \cdot 10^{23} (6 \cdot 10^{24})$$

Összesen: **18 pont**

3. feladat

$$a) - \quad b) + \quad c) + \quad d) - \quad e) +$$

Összesen: **5 pont**

4. feladat

a)

500 g 25 tömeg%-os oldatban van: 125 g oldott anyag és 375 g víz. (1)

A 375 g víz a 20%-os oldatban van, annak 80%-a,

így a 20%-os oldat tömege: $375 \text{ g} : 0,8 = 468,75 \text{ g}$. (3)

A feloldandó szilárd anyag: $500 \text{ g} - 468,75 \text{ g} = 31,25 \text{ g}$. (1)

Tehát **468,75 g (469 g) 20%-os oldatban** feloldunk még **31,25 g szilárd anyagot**.

(Más megoldási menet, például a keverési egyenlet is használható:

$$x \cdot 20\% + (500 - x) \cdot 100\% = 500 \cdot 25\% \quad \rightarrow \quad x = 468,75 \quad /4/)$$

b)

125 g oldott anyag kell legyen a 20%-os oldatban,

vagyis az oldat tömege: $125 \text{ g} : 0,2 = 625 \text{ g}$. (2)

$625 \text{ g} - 500 \text{ g} = 125 \text{ g}$ víz

Tehát **625 g oldatból 125 g vizet kell elpárologtatni**. (2)

(Más megoldási menet, például a keverési egyenlet is használható:

$$y \cdot 20\% - (y - 500) \cdot 0\% = 500 \cdot 25\% \rightarrow y = 625 \quad /2/)$$

c)

Pl. 100 g oldatban van 25 g ismeretlen vegyület és 75 g víz. (1)

75 g víz: $75/18 \text{ mol} = 4,167 \text{ mol}$. (1)

A vegyület anyagmennyisége a feladat szövege szerint: $4,167 \text{ mol} : 30 = 0,1389 \text{ mol}$. (1)

A vegyület moláris tömege: $M = 25 \text{ g} : 0,1389 \text{ mol} = \mathbf{180 \text{ g/mol}}$. (1)

(vagy: 500 g oldatban 125 g vegyület és 375 g víz van,

a víz anyagmennyisége: 20,83 mol, a vegyületé 0,6943 mol,

a vegyület moláris tömege: $M = 125 \text{ g} : 0,6943 \text{ mol} = 180,0 \text{ g/mol}$. /4/)

Összesen: **13 pont**

5. feladat

Ilyen fizikai változás következik be, miután a cukrot vízbe tesszük: OLD **Ó** DÁS
Keverékek szétválasztása forráspontjuk alapján: DES **Z** TILLÁCIÓ
Semleges kémiai részecske: M **O** LEKULA
Semleges elemi részecske: N EUTRON
Ilyen fizikai változás következik be,
amikor jeget langyos vízbe teszünk: O **L** VADÁS
Ilyen fizikai változás következik be, amikor vizet -1 °C-ra hűtünk: FAG **Y** ÁS
Hidrogén- és oxigéngáz elegye: D U RANÓGÁZ
Szabályos szilárd állapot: K RISTÁLYOS (8)
A jelenség neve: **ózonlyuk**. (1)
Hatása: átengedi a Napból érkező káros (ultraibolya) sugarakat a földfelszínre (1)
Összesen: **10 pont**

6. feladat

a) 8, 16 b) 6, 12 c) 1, 1 d) 6, 14 e) 1, 2 2 helyes adat együtt 1-1 pont (5)
f) deutérium g) kormeghatározásra h) a periódusos rendszer azonos helyén (3)
Összesen: **8 pont**

7. feladat

a) He, Be, Mg, Ca b) O, S c) K, Ca d) He, Ne e) H, Be, Al
Minden helyes vegyjel 1-1 pont.
A hibás vegyjelért 0,5 pont levonása jár. Soronként 0 pontnál kevesebbet ne adjunk!
Összesen: **13 pont**

8. feladat

a) N₂, b) O₂, Cl₂ c) Cl₂ 34 d) Cl₂ e) Cl₂ 1-1 pont (7)
f) O₂, N₂, Cl₂ a három képlet együtt 1 pont (1)
g) H₂O, NH₃, HCl; 18 g, 17 g, 71 g (6)
Összesen: **14 pont**

9. feladat

A **Z** elem: atomjai $21 \cdot 10^{23} / 3 \cdot 10^{23} = 7$ protont és 7 neutron tartalmaznak.
Ez a **nitrogén**.

Valamelyik másik elem rendszáma ezért 8, ez az oxigén. A 8-as rendszámnak nincs megfelelő tömegszám, ezért az **oxigén** csak **az X** lehet.

Az **Y** rendszáma az oxigén tömegszámával egyezik, vagyis **16, ez a kén**.

(Ez összhangban van a tömegazonossággal is, vagyis azzal is magyarázható.)

A három elem helyes megnevezése: 1-1 pont: (3)

Helyes magyarázat (indoklás). 1-1 pont (3)

Tömegek:

$1 \cdot 10^{23}$ darab **kénatom** tömege: $32 \text{ g} / 6 = 5,33 \text{ g}$,

$2 \cdot 10^{23}$ darab **oxigénatom** tömege: $16 \text{ g} / 3 = 5,33 \text{ g}$,

$3 \cdot 10^{23}$ darab **nitrogénatom** tömege: $14 \text{ g} / 2 = 7 \text{ g}$. (3)

Összesen: **9 pont**

**Felterjeszthetők a legalább 80 pontot elért dolgozatok,
illetve megynként a legjobb 10 dolgozat.**